

Utbildningsinspektion i Vikingaskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1-5

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	1
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	5
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Vikingaskolan den 28 och 29 mars 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Vikingaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Vikingaskolan intervjuades rektor, biträdande rektor, kurator, skolsköterska, lärare, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklass, samtliga årskurser i grundskolan, idrott, musik och slöjd, Aspergergruppen samt den s.k. introduktionsklassen. Även andra iaktta-

gelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Vikingaskolan	Antal barn/elever/studerande
Förskoleklass	58
Grundskola	393

Vikingaskolan byggdes 1964 och har byggts ut och renoverats sedan dess. Idag består skolan av sju paviljonger. Cirka 15 elever reser till och från skolan med skolskjuts. Rektorsområdet bildades i juli 2004. Syftet var att förskolan och skolan skulle tillhöra samma organisation och därmed underlätta integrationen mellan de olika verksamheterna. Området består av en enhet där såväl förskolor, förskoleklasser, fritidshem som grundskola ingår. Område leds av en rektor samt tre biträdande rektorer, varav två som ansvarar för förskoleverksamheten. Vid inspektionstillfället var skolverksamheten organiserad i fyra arbetslag som vardera är tänkta att omfatta förskoleklass samt grundskolans årskurs 1-5. Det saknas förskoleklass och årskurs 1 i ett arbetslag beroende på elevantalet. Syftet med organisationen är att ge lärare och elever förutsättningar att samarbeta inom arbetslaget för att få en gemensam kunskapssyn och helhetssyn på barnet. Varje arbetslag har en arbetsledare som tillsammans med skolledningen ingår i ledningsgruppen. Tre arbetslag arbetar i åldershomogena grupper och ett arbetslag arbetar åldersintegrerat. Cirka 30 procent av eleverna har enligt biträdande rektor utländsk bakgrund. I skolan finns också en s.k. introduktionsklass samt en Aspergerklass som tar emot elever från hela kommunen.

Vikingaskolan har de senaste åren haft flera byten i skolledningen vilket har påverkat skolan negativt. Nuvarande rektor har förvaltningens uppdrag att se över och genomföra en stabil organisation under våren 2006. Personalen har stora förhoppningar på att detta arbete skall bli bra och långsiktigt så att den pedagogiska ledningen blir tydlig.

Denna rapport omfattar inspektion av förskoleklassen och grundskolan. Fritidshemsverksamheten behandlas i kommunrapporten.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Vikingaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Vikingaskolan erbjuder huvudsakligen undervisning av god kvalitet. Skolans arbete med normer och värden är mycket gott och eleverna visar god förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 visar att skolan bör, framför allt i matematik, fortsätta att arbeta för att alla elever skall uppnå de nationella målen i svenska, matematik och engelska. Eleverna känner nyfikenhet och lust att lära. Skolans arbetssätt och arbetsformer främjar elevernas lärande. Alla lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Elevernas kunskapsresultat bör förbättras.
- Uppföljning och dokumentation av elevernas kunskapsresultat i samtliga kursplaneämnen liksom elevernas kännedom om kunskapsmålen i samtliga ämnen bör förbättras. Former för att systematiskt följa upp strävansmålen bör också utvecklas.
- Ett systematiskt arbete med att analysera eventuella skillnader mellan flickors och pojkars kunskapsresultat saknas.
- Elevernas inflytande över sin utbildning bör förbättras liksom skolans arbete med att främja elevernas vilja till ansvar över miljön genom meningsfulla frågor i elevrådsarbetet.
- Skolan bör utveckla samarbetsformerna mellan förskoleklassen och grundskolan, vidare bör skolan sträva efter att nå ett samarbete och utbyta kunskaper och erfarenheter med personalen i förskolan.
- Åtgärdsprogrammen bör förbättras avseende innehåll och form.
- Rektor bör delta i elevvårdskonferenser i större omfattning.
- Skolan bör förbättra rutinerna för att identifiera elever som har behov av svenska som andraspråk samt anordna undervisning i ämnet.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Eleverna ges inte möjlighet att nå de nationella målen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5 (2 kap. 3 § skollagen, bilaga 3 skollagen och 1 kap 2 och 4 §§ samt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen).
- Alla elever i behov av särskilt stöd ges inte det (5 kap 1 § grundskoleförordningen).
- Utvecklingssamtal genomförs inte på höstterminen i årskurs 1 (7 kap 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn är inte anställd av kommunen (2 kap. 2 § skollagen).
- Biträdande rektorn, och inte rektorn, beslutar felaktigt om särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94 avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

Så långt inspektörerna kan bedöma får eleverna i förskoleklassen goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

Skolan följer upp elevernas kunskapsutveckling huvudsakligen i svenska och matematik och speciallärarna sammanställer skolans resultat i dessa ämnen. Därefter analyserar lärarna resultatet tillsammans med speciallärarna och diskuterar fördelningen av stödresurserna mellan sig och med rektorn. På Vikingaskolan arbetar lärarna målmedvetet i alla ämnen för att förbättra elevernas

språkutveckling. Detta arbete har enligt lärarna gett ett bättre resultat vid LUS-mätningen¹ i år än tidigare år.

Resultaten på de nationella ämnesproven framgår av tabellen nedan. Hur resultaten och kunskapsutvecklingen ser ut i övriga ämnen är oklart eftersom skolan inte följer upp och analyserar kunskapsutvecklingen i andra ämnen utöver svenska, engelska och matematik, vilket inspektörerna bedömer bör förbättras.

Tabell 1 Resultat av de nationella ämnesproven i årskurs 5 vårterminen 2005

Antal och andel godkända elever	Svenska	Engelska	Matematik
Vikingaskolan	84 av 94 (89)	88 av 94 (94)	77 av 94 (82)

Vikingaskolans resultat i årskurs 5 i svenska och matematik ligger jämförelsevis något lägre än motsvarande resultat i Haninge kommun. Däremot visar Vikingaskolan ett jämförelsevis bättre resultat i engelska än motsvarande resultat inom kommunen. Inspektörerna bedömer dock att skolan kan arbeta med att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Vikingaskolans arbete med läroplanens strävansmål gällande normer och värden sker i alla situationer under skoldagen. Ett ständigt pågående arbete med att diskutera förhållningssätt mot varandra har gett ett mycket gott resultat. Resultat av detta arbete kan ses i form av att eleverna visar respekt i samspel med varandra. Eleverna har ett trevligt förhållningssätt såväl mellan varandra som mellan elev och vuxen. Inspektörerna såg inget klotter eller annan skadegörelse och klassrumsmiljön präglades av lugn och arbetsglädje. Både elever och föräldrar uppger att man trivs på Vikingaskolan.

Intervjuer och observationer visar att kunskaper kommer till uttryck i olika former, där nyfikenhet och lust att lära är viktiga delar i lärandet. Eleverna visar god förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Lärarna uppger att det finns möjligheter för eleverna att arbeta i sin egen takt. Inspektörerna bedömer att resultatet av arbetet med strävansmålen är gott.

Eleverna på Vikingaskolan känner inte till kunskapsmålen, vilket även bekräftas i skolplaneenkäten från 2005. Inspektörerna kan dock se att det finns konkretiserade kunskapsmål kopplade till de nationella målen uppsatta i några klassrum. Lärarna arbetar i olika utsträckning med att presentera kunskapsmålen för eleverna. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas kännedom om målen i samtliga ämnen.

Skolan skall i takt med elevernas stigande ålder ge dessa ett ökat inflytande över sin utbildning. Vid inspektionen framkom att eleverna har ett visst inflytande över sitt lärande. Eleverna uppger att de har möjlighet att komma med synpunkter och förslag till förändringar. ”Det är lärarna som bestämmer, men jag får välja vad jag vill göra ibland” sa en elev. Elevernas inflytande över sin verksamhet sker i klass – och elevråd.

I skolans kvalitetsredovisning finns definierat språkutveckling som ett utvecklingsområde eftersom lärarna anser att språket har försämrats hos eleverna. För att utveckla elevernas språk och ge adekvat stöd, diagnostiseras alla elever redan

¹ LäsUtvecklingsSchema (LUS) är ett kvalitativt bedömningsinstrument där individens läsförmåga relateras till en utvecklingspsykologisk beskrivning av läsutvecklingen

i årskurs 1 avseende deras språkliga utveckling. Ett resultat av detta är att skolan har satsat på att arbeta strukturerat med svenska i alla ämnen, vilket enligt lärarna i olika uppföljningar gett resultat i att elevernas ordförråd blivit större.

Sammanfattning

Inspektionen visar att resultatet av skolans arbete med normer och värden är mycket gott. Skolan kan dock arbeta för att förbättra elevernas kunskapsresultat på de nationella proven i årskurs 5 och då speciellt i matematik. Skolan saknar uppföljning och dokumentation över elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen, vilket bör förbättras. Skolans arbete med att ge eleverna kunskaper om målen i alla ämnen bör förbättras liksom arbetet med att öka elevernas inflytande över sin utbildning.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljön och delaktighet

I Vikingaskolan förs diskussioner kring normer och värden inom ramen för den ordinarie undervisningen. Vid klassrumsbesöken ser inspektörerna exempel på hur lärarna tar upp det som hänt på rasten till diskussion. Enligt rektorn har alla lärare ett gemensamt positivt förhållningssätt till eleverna. Det finns elever som enligt lärare och rektorn har en otrygg bakgrund varför skolans arbete med att skapa trygghet runt eleverna är viktigt. I klass- och arbetslagskonferenser följer lärarna upp elevernas trygghet och utvärderar arbetet. Det finns dock skillnader i uppfattningen hos lärare och föräldrar hur man skall nå varandra och var ansvaret vilar för att lära eleverna/barnen ett gott förhållningssätt. Lärarna tycker att föräldrarna är ”osynliga” och föräldrarna tycker inte alltid att de får den information de behöver för att vara delaktiga. Rektorn har skrivit brev till hemmen och förklarat skolans arbete med normer och värden och vädjat till föräldrarna att vara delaktiga i detta arbete. Detta har uppskattats av både föräldrar och lärare.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller alla trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Vid inspektionsbesöket uppvisade Vikingaskolan ett handlingsprogram mot kränkande behandling enligt Lpo 94 där skolan redovisar sina rutiner i händelse av mobbning. Skolan har reviderat sin handlingsplan under våren 2006 så att den följer författningarna.

Eleverna skall enligt läroplanen i takt med stigande ålder ges ökat inflytande över sin utbildning. Även om eleverna uttrycker att de inte får bestämma, såg inspektörerna exempel på situationer där det förekom. Exempelvis arbetade en klass med en planeringsbok där veckans arbete planeras, utvärderas och nya mål sätts. I andra klasser utvärderas och planeras nytt arbete muntligt efter att lärare har gett eleverna återkoppling på genomfört arbete. Inspektörerna bedömer dock att detta arbete kan utvecklas så att alla elever får möjlighet att öka sitt inflytande över sin utbildning.

Elevinflytande genomförs även i klassråd, elevråd och matråd. De frågor som tas upp i elevrådet är dock av sådan karaktär att de, enligt eleverna, inte känns meningsfulla. Undantag enligt eleverna är att i matrådet har lyckats få mer sallad till maten, vilket de ser som en framgång. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra arbetet med att främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över skolmiljön genom meningsfulla uppgifter för elev- och klassrådsarbetet.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Enligt Haninge kommuns skolplan skall all skolverksamhet inom kommunen kännetecknas av en röd tråd, från förskola till gymnasieskola, med syftet att stärka vars och ens förmåga att utveckla ett livslångt lärande. Enligt skollagen är förskoleklassen en del av skolan och det första steget i att genomföra och uppfylla läroplanens mål. Målen avser vad verksamheten skall sträva mot och vad eleverna skall ha uppnått. Samtidigt anges att det är viktigt att förskolans pedagogik med lek, omsorg, skapande och barnets eget utforskande får genomslag i förskoleklassen och att förskoleklassen skiljer sig från åren i grundskolan. Förskoleklassen skall vara ett möte mellan och en integrering av de olika kulturerna i förskolan och skolan. Vikingaskolan är organiserad i fyra vertikala arbetslag, som vardera innehåller förskoleklass till och med årskurs 5. I ett av lagen saknas dock förskoleklass och årskurs 1 på grund av ett vikande elevunderlag. Ett arbetslag har åldersblandade grupper. Vissa samarbetsformer mellan förskoleklassen, fritidshemmet och grundskolan förekommer och skolans vision är att få samsyn i barns utveckling och lärande. Möten mellan förskoleklassens personal och grundskolans genomförs en gång per månad. Det finns en vilja från båda håll att stärka samarbetet. Dock saknas ett pedagogiskt samarbete i några arbetslag, varför inspektörerna bedömer att Vikingaskolan bör utveckla samarbetsformerna mellan förskoleklassen, fritidshemmet och grundskolan så att det gäller hela skolan. Vidare bör skolan sträva efter att nå ett samarbete och utbyta kunskaper och erfarenheter med personalen i förskolan för att uppnå den röda tråd i elevernas kunskapsutveckling som eftersträvas.

De fyra arbetslagen är olika och inspektörerna bedömer att skillnaderna är så stora att det i vissa avseenden kan uppfattas som fyra skolor i skolan. Förvaltningen har gett rektorn i uppdrag att se över organisationen så att den ger alla elever lika förutsättningar att nå målen och lärarna möjlighet att följa elevernas kunskapsutveckling från förskolan till och med årskurs 5. Detta arbete har påbörjats och skall slutföras under vårterminen. Inspektörerna bedömer att skolans bör finna en samsyn mellan arbetslagen så att den gagnar elevernas kunskapsutveckling.

Så långt inspektörerna kan bedöma får eleverna i förskoleklassen goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Arbetet i förskoleklassen är varierat och erbjuder både lek och schemalagda aktiviteter.

Intervjuer och observationer i grundskoleklasserna visar många goda exempel på varierade arbetssätt. Eleverna är aktiva, arbetar i grupp eller enskilt och visar lust att lära i de flesta situationer, vilket också lärarna bekräftar. Laborativa arbetssätt blandas med teoretiska. Inspektörerna kunde se att skolans målmedvetna satsning på att förbättra elevernas språkutveckling märks i alla undervisningssituationer. Det finns också en målmedveten strävan i samtliga klasser att arbeta med elevernas kunskapsresultat. Inspektörerna bedömer att innehåll i undervisningen, arbetssätt och arbetsformer oavsett ämne, främjar utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i läroplan och kursplaner.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

På Vikingaskolan finns en s.k. introduktionsklass som tar emot elever från hela kommunen. De flesta av eleverna tillhör dock Vikingaskolans upptagningsområde. Utöver introduktionsklassen finns också en för kommunen gemensam Aspergergrupp på skolan. I författningarna anges att särskilt stöd skall ges till elever som bedöms inte uppnår kunskapsmålen. Vikingaskolan har ett systematiskt arbete för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd genom LUS, språkutvecklingstest, matematikdiagnoser och i de nationella ämnesproven i årskurs 5. Skolans specialpedagog sammanställer elevernas samlade resultat i svenska och matematik och utifrån det, tillsammans med rektorn efter dennes beslut fördelar resurserna. Utöver specialpedagogen finns speciallärare som ansvarar för var sitt arbetslag och arbetar med elever enskilt eller i flexibla grupper inom klassens ram. Skolan har, enligt lärare och rektorn, kunskap om de elever som har behov av särskilt stöd. För de elever som inte har möjlighet att få hjälp med läxor hemma, anordnas läxläsning. Enligt såväl skolledning, lärare, föräldrar som elever, finns det dock elever som inte får det stöd de behöver, vilket inte är i enlighet med grundskoleförordningen.

Enligt elevvårdsteamet skrivs åtgärdsprogram för de elever som inte bedöms nå kunskapsmålen eller de sociala målen. I åtgärdsprogrammen, som skrivs enligt en mall från Haninge kommun, saknas en beskrivning av elevens starka sidor, samt hur skolorganisationen runt eleven kan förändras. Inspektörerna bedömer att innehåll och form i åtgärdsprogrammen bör förbättras så att de även behandlar elevens starka sidor och skolans möjlighet att förändra situationen runt eleven så att åtgärdsprogrammet blir ett kvalitativt verktyg i elevens kunskapsutveckling.

Rektorn har felaktigt delegerat delar av ansvaret för elevvården till en av de biträdande rektorerna (se vidare avsnittet Ledning och intern kommunikation). Det innebär bland annat att rektorn inte är med vid elevvårdskonferenser i den utsträckning som författningen anger. Inspektörerna vill göra ledningen uppmärksam på att rektorn skall ingå som ledamot i elevvårdskonferensen. Möjligheten att hålla sammanträde utan att rektorn är närvarande får inte brukas i sådan omfattning att skolan i praktiken kringgår förbudet för rektorn att sätta annan i sitt ställe. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör ändra sina rutiner i detta avseende så att de uppfyller författningarnas krav.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygsättning i studierna

Eleverna i förskoleklassen har egna pärmar där elevernas arbeten förvaras för att föräldrarna skall kunna följa sitt barns utveckling, vilket enligt föräldrarna är mycket uppskattat.

Vikingaskolans gemensamma utvärdering av elevernas kunskaper genomförs med de nationella ämnesproven i årskurs 5. Läsutvecklingen följs upp med det tidigare nämnda läsutvecklingsschemat (LUS). Barnens språkliga nivå kartläggs i förskoleklassen enligt Borholmsmodellen. I grundskolan diagnostiseras de elever som specialpedagogen bedömer ha behov av undervisning i svenska som andraspråk. De enskilda pedagogerna följer på olika sätt upp sina elevers kunskapsutveckling i flera ämnen än svenska, matematik och engelska, men det är enbart i dessa tre ämnen det finns en sammanställning över det samlade resultatet för skolans elever.

Lärarna på Vikingaskolan har inget strukturerat sätt att dokumentera, följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Däremot förekommer det utvärdering av varierad kvalitet och omfattning. I en utvecklingsmapp som följer varje elev kan eleverna följa sin kunskapsutveckling och se konkreta resultat och glädjas över dem. ”Då vet vi varför vi går i skolan” sa en elev. Någon lärare dokumenterar elevernas resultat med digitalkamera. Andra klasser utvärderar och dokumenterar arbetet efter varje tema eller arbetsmoment. Inspektörernas uppfattning är att eleverna får en god återkoppling på sitt arbete. För varje elev som har ett åtgärdsprogram sker en strukturerad utvärdering. Inspektörerna bedömer att skolan har former för utvärdering av elevernas kunskapsutveckling. Dock bör detta arbete utvecklas så att skolan mer systematiskt följer upp och analyserar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Vikingaskolan saknar även en systematisk uppföljning av hur eleverna utvecklas i riktning mot läroplanens strävansmål. Det gäller strävansmålen i fråga om läroplanens mål avseende kunskaper och normer och värden. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör skapa former för att systematiskt följa upp resultatet av arbetet med läroplanens strävansmål.

Utvecklingssamtal genomförs två gånger varje läsår i alla årskurser utom i årskurs 1. I anslutning till samtalet upprättas en individuell utvecklingsplan. Höstterminens utvecklingssamtal i årskurs 1 ersätts av ett så kallat ”Lärakännasamtal” där enbart lärare och föräldrar deltar. Enligt författningarna skall dock läraren minst en gång varje termin tillsammans med eleven och dennes vårdnadshavare samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. I övrigt är både elever och föräldrar nöjda med den information man får om elevens kunskaper och sociala utveckling. Tyngdpunkten vid samtalen ligger dock på att redovisa elevernas kunskapsutveckling i svenska, matematik och engelska. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör förbättra innehållet i utvecklingssamtalet så att informationen till elever och föräldrar grundar sig på en utvärdering av elevens utveckling i samtliga ämnen.

Lärarna bedömer gemensamt elevernas kunskapsresultat på de nationella proven i årskurs 5 vilket enligt lärarna garanterar en likvärdig och rättvis bedömning av elevernas resultat. Något systematiskt arbete för att utvärdera och analysera eventuella skillnader mellan pojkars och flickors resultat saknas.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

I Haninge kommuns skolplan 2004-2007 anges fem prioriterade områden för skolutveckling: lärande, ökad måluppfyllelse, fokus på kvalitet, elev och föräldrainflytande samt den goda arbetsplatsen. I Vikingaskolans kvalitetsredovisning för läsåret 2004/2005 saknas en analys av måluppfyllelsen samt konkreta åtgärder att vidta vid bristande måluppfyllelse. Varje arbetslag skriver sin kvalitetsredovisning som ligger till grund för skolans gemensamma kvalitetsredovisning.

Lärarna säger att de går tillbaka till kvalitetsredovisningen och stämmer av om de arbetar med de utvecklingsområden som definierats där. Ett resultat av det är skolans gemensamma satsning med att arbeta med språk och matematik. Rektorn och de biträdande rektorerna sammanställer dokumentet. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på de nya bestämmelserna i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet som trädde i kraft den 15 augusti 2005, där det anges att kvalitetsredovisningarna skall utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Även elevernas vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning bör kompletteras med mätbara mål för att åtgärderna vid eventuellt bristande måluppfyllelse skall kunna bli så konkreta som möjligt så att den blir ett verktyg som bidrar till att styra verksamheten för att säkra elevernas kunskapsutveckling samt i övrigt upprättas i enlighet med författningarnas krav.

Ledning och intern kommunikation

Skolan har till och med den 1 juli 2006 en rektor som är anställd av ett privat bemanningsföretag, vilket inte är enlighet med författningarna. Rektorn har förvaltningens uppdrag att analysera och genomföra en ny organisation före det datumet. Det finns dessutom tre biträdande rektor. En av de biträdande rektorerna är tillförordnad och en rekrytering pågår. En av de biträdande rektorerna ansvarar för två arbetslag på grundskolan, två ansvarar för vardera två förskolor. Rektorn har det övergripande pedagogiska och ekonomiska ansvaret samt ansvar för introduktionsklassen. Eftersom Vikingaskolan de tre senaste åren haft en tid av upprepade byten av skolledning saknas ett tydligt pedagogiskt ledarskap. Organisationen har varit splittrad både på grund av rektorsbyten och ekonomiska besparingar vilket inneburit att elever, framför allt i de lägre årskurserna ofta fått byta lärare. Inspektörerna bedömer att rektorn, trots rådande läge, är förtrogen med den pedagogiska verksamheten dels genom sin biträdande rektor och dels genom veckovisa möten med arbetslagsledarna. Skolledningen kommunicerar med personalen genom möten av olika slag samt genom skriftlig information.

Sammanfattning

Skolans arbete med normer och värden är av mycket god kvalitet. Handlingsplanen mot kränkande behandling har efter inspektionstillfället omarbetats så att den innefattar alla situationer där kränkande behandling kan förekomma.

Alla elever som är i behov av särskilt stöd får inte detta, vilket inte är i enlighet med författningarna. Åtgärdsprogrammen bör förbättras enligt beskrivningen ovan. Rektorn bör också delta i elevvårdskonferensen i större omfattning. Rektorn har felaktigt delegerat ansvaret för elevvårdsfrågor till en av de biträdande rektorerna.

Arbetet med att dokumentera, följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling i varje ämne bör utvecklas liksom arbetet med att ge eleverna ett större inflytande över sin utbildning. Utvecklingssamtalen ger föräldrar och elever god kännedom om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling men skolan skall säkerställa att de hålls från och med höstterminen i årskurs 1. Slutligen bedömer inspektörerna, att kvalitetsredovisningen bör förbättras så att det i högre grad framgår i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen uppnåtts och vilka åtgärder som skolan ämnar vidta för att öka måluppfyllelsen.

Som redovisats ovan håller Vikingaskolans organisation på att utredas och förändras. Samarbetet mellan lärarna i arbetslagen bör utvecklas för att mer gagna elevernas kunskapsutveckling. Skolan bör också utveckla samarbetsformerna mellan förskoleklassen, fritidshemmet och grundskolan. Vidare bör skolan sträva efter att öka samarbetet mellan förskolans personal och skolans lärare.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

På skolan finns en så kallad introduktionsklass, till vilken elever kommer efter beslut på resursenheten. De flesta eleverna tillhör Vikingaskolan. På skolan finns 85 elever som deltar i undervisning på sitt modersmål. 66 av dem deltar i undervisning i svenska som andraspråk. Vid inspektionen framkom att skolan inte gör tydlig åtskillnad mellan ämnena svenska och svenska som andraspråk i sin information till elever och föräldrar. Skolan saknar också rutiner för att identifiera elever som har behov av undervisning i svenska som andraspråk. Det fattas inte heller beslut om elevers undervisning i svenska som andraspråk. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra detta arbete så att berörda elever får undervisning i svenska som andraspråk.

Eleverna ges inte förutsättningar att uppnå målen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5, vilket måste åtgärdas.

Föräldrarna får information om vad som händer i skolan via månads- eller veckobrev som skickas hem samt via information på skolans hemsida. I intervjuer framkom att informationen från skolan tidigare varit bristfällig, men har förbättrats.

Personal

På Vikingaskolan har de flesta lärare pedagogisk utbildning. Förskollärare finns i varje förskoleklass. Det finns, enligt inspektörerna, mycket god tillgång till lärare med specialpedagogisk kompetens. Rektorn har den utbildning som krävs för sitt uppdrag. Inspektörerna bedömer att skolans lärare i huvudsak har utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak bedriver. Lärarna deltar i Haninge kommuns centrala kompetensutvecklingsinsatser. Skolan erbjuder lärarna kompetensutveckling som till viss del beror på skolans resultat.

Materiella resurser

Vikingaskolan byggdes 1964. Därefter har ytterligare paviljonger tillkommit i takt med ökat elevunderlag. Senaste tidpunkten för större renovering var 2001, då duschrum till idrottshallen renoverades. Skolans lokaler är byggda efter ”paviljongmodellen” vilket innebär att varje klass har en separat entré utanför klassrummet. I varje paviljongdel finns ett antal rum som används till klassrum, bibliotek eller fritidshem. Grupprummen blir genomgångsrum och ger inte alltid möjlighet till den arbetsro som eleverna behöver. Det saknas också fler grupprum i anslutning till klassrummen. Skolan har ett bibliotek. Många av läroböckerna är av äldre årgång, vilket framför allt i de samhällsorienterande ämnena. Det finns en ny dator i varje klassrum. Skolan har gott om laborativt material. Vid inspektionsbesöket var lokalerna smutsiga på grund av eftersatt lokalvård, vilket inspektörerna tycker bör förbättras. Inspektörerna bedömer att de materiella resurserna på skolan huvudsakligen är bra.

Sammanfattning

Skolan erbjuder eleverna utbildning i enlighet med författningarna med undantag av hem- och konsumentkunskap. Skolan har mycket goda förutsättningar i fråga om tillgång till lärare med utbildning för den aktuella skolformen. Skolan bör, för lärare och föräldrar, klargöra skillnaderna i kursplanerna för svenska och svenska som andraspråk.

Skolans materiella resurser är huvudsakligen bra

Datum	Ort
2006-09-18	Stockholm

Christina Sjöberg

Tommy Bucht